

af Udvalget under Nr. 15 fremsatte Forslag, der gaaer ud paa, at, naar een af Parterne forlanger det, skal Bederlaget bestemmes til Korn at betale efter Capitelstarten, da er den høitagtede Indenrigsminister, som andre Talere, der have været af samme Mening, gaaet ud fra, at dette skulde være især til Fordeel for den Høveripflichtige. Jeg maa herved først bemærke, at der ved Afløsningen jo ikke skal tages noget eenfaldigt Hensyn til den ene af Parterne, men at Retfærdigheden skal følges, og at der skal tages Hensyn til begge Parters Interesse, da jeg mener, man er uberettiget til at tage eenfaldigt Hensyn til det ene Partis Interesse. Men dernæst skal jeg tillade mig at bemærke, at udentvivl det, som Udvalget har bragt i Forslag, er stemmende med begge Parters Interesse; thi, hvis det Tilfælde indtræffer, at Kornet staaer i en meget lav Priis, og der ved Høveriets Afløsning er bestemt et betydeligt Bederlag, saa er det dog upaatvileligt i den Høverigjørendes Interesse, for hvem Høveriet er blevet høvet, at betale Kornet efter Capitelstarten, hvorimod det kan, jeg vil ikke sige blive ødelæggende, men dog særdeles byrdefuldt for ham, hvis han skal betale Penge efter en Norm, som er sat paa en Tid, da Kornet stod i meget høi Priis. Allsaa, naar Bederlaget er bestemt i Korn, da bliver det, naar dette Korn skal betales efter Capitelstarten, i Almindelighed ogsaa svarende til dens Interesse, for hvem Høveriet afløses, at betale paa denne Maade; thi da svarer han hvert Aar i Almindelighed, hvad han kan sælge sit Korn for. Det er nemlig bekendt, at Capitelstarten i Reglen dog er sat saaledes, at der gives almindeligvis Noget over Capitelstarten, eller at Capitelstartens Priis er noget under det, som man ellers kan contrahere om at levere Korn for. Med Hensyn til den, der skal modtage Bederlaget for Høveriet, da troer jeg, at det vilde være uretfærdigt at nægte denne at forlange Godtgjørelsen bestemt paa den i Forslag bragte Maade. Det er af de Talere,

som have yttret sig angaaende dette Punkt, dog almindeligt antaget, paa een Undtagelse nær, at det er venteligt, at Pengenes Værdi vil tabe sig, vil falde. Men er dette Tilfælde, saa vilde det jo være uretfærdigt med Hensyn til et Bederlag, der skal gjælde for bestandigt, at vælge en Valuta, med Hensyn til hvilken man erkjender, at det er høist rimeligt, at den vil falde i Priis. Derimod har alle Tidens Erfaring lært, at Korn beholder en Værdi, som svarer til Tiden; det er en af de første Fornødenheder, og efter Prisen paa det rette de andre Priser sig, og allsaa vil et Bederlag, som er bestemt i Korn, altid rimeligvis kunne antages at svare til det Bederlag, som maatte attraaes, og den Uleilighed og Besværighed, som ellers følger med en Naturalpræstation, bortfalder jo derved, at det tillige er bestemt, at dette Korn skal betales i Penge, idet jeg gjerne vil indrømme, at, hvis det skulde gives in natura, vilde dette medføre baade Uleilighed og Anledning til Tvist. Forsaavidt som det er paaberaabt, at det kunde være rigtigere, hvis en Forandring attraaedes, at det bestemtes, at Kornet skulde leveres in natura, skal jeg tillade mig at erindre, at dette dog er Noget, som almindeligvis er forkastet, ligesom det ogsaa er i Strid med, hvad Lovgivningen tidligere har erklæret sig for, og jeg skal alene til Bevist herfor paaberaabe mig Placaten af 18 Mai 1798 med Hensyn til Afløsningen af Tienden, som vel tillader, at Foreninger kunne træffes derom mod en Afgift in natura, om at Tiendekornets Afgift bestemtes in natura, men dog tillige ytrer sig derved, at dette er en mindre hensigtsmæssig Maade, og at det kun er saa at sige nødvendigt, for at fremme deslige Foreninger, at man har indladt sig paa at indrømme det, eftersom ellers en Afgjørelse paa den Maade, at det bestemmes i Korn at betale efter Capitelstarten, efter Lovgivningens Mening maan ansees at være ubetinget at foretrække.